

Is de burger een man?

INGRID ROBEYNS

Zucht. Ja, natuurlijk is de burger een man. De hele wereld draait nog steeds in de eerste plaats rond de ideeën, opvattingen, wensen en idealen van de mannen. Dat is mijn ervaring na 25 jaar op deze aardkloot rond te lopen en me sinds enkele jaren ook professioneel met dit thema bezig te houden.

Toen ik begin januari terugkeerde van een bezoek aan het vrouwencentrum in Belgrado, kwam er op de bus een Duitser naast me zitten, die er blijkbaar net zo over dacht. Hij had wel een heel interessante visie op de zaak. Volgens hem zal er zonder initiatieven en zonder zelfreflectie van de mannen zelf fundamenteel weinig veranderen.

Wat we nodig hebben, is een nieuwe vorm van emancipatie: de emancipatie van de mannen. Elke hedendaagse ideologie heeft een gender-bewustzijn nodig. Dat betekent concreet dat mannen eens zelf zouden nadenken over wie er de wereld in welke richting stuurt, en wie daar wel bij vaart. Wie de vragen stelt, wie de antwoorden geeft, en wie er voordeel bij heeft. En op welke manier eigen dagdagelijks gedrag deze structuren overeind houdt. En wat mannen daar zélf aan kunnen veranderen. Pas als dit proces start, zal ook de vrouwenemancipatie eindelijk tot volledige bloei kunnen komen.

Immaterieel Structuur plan Vlaanderen

JOS VANDIKKELEN

Negen is ze, onze oudste. En ze wil met de fiets naar school. Alleen? Geen sprake van. Te druk verkeer? Neen hoor. Afstand te lang? Helemaal niet. Wel: alleen door veld en bos. "Je bent niet goed zeker. In iedere man schuilt immers een Dutroux." En daar moet een meisje van negen het mee doen. Anno 1997.

Een jaar of vijf geleden. In Leuven, 's avonds laat. Ik breng een vriendin met de auto naar haar overnachtingsplaats. Er is eenrichtingsverkeer. Ik stop op zo'n 500 meter van het huis. Ze moet enkel nog over een pleintje. En door een straat. Dat had ik gedacht. Ze werpt me een blik toe alsof ik haar wil verkrachten. Een vrouw na zonsondergang alleen op straat. Het is in haar Nijmegen hoogst ondenkbaar. Ik denk: arm Nijmegen. Nu weet ik: Leuven is (was?) een uitzondering.

Ik moet vijftien zijn geweest. Hele vakantiedagen trok ik op verkenning. Door bossen en weiland. Akkers en veengebied. Heide en duinen. Dat kon vanzelfsprekend. Er was ruimte. Zeer veel ruimte. Immateriële ruimte. Groot worden: één grote speeltuin. Dat deed soms pijn. Groeipijn. Maar vooral: geen boze wolven. Geen ontspoorde Dutroux achter elke boom. Vrijplaatsen waren het. Volwassen worden was vertrouwen opdoen.

Elke morgen filevorming aan de schoolpoort. Ze is negen. Het kan niet, het mag niet. Nostalgie helpt ook al niet. Hoe toch een gevoel van vrijheid vrijwaren? Door klein te beginnen. Zelf vrijplaatsen te creëren. Thuis. In de buurt. En elkaars gezicht op te delven. Laten zien hoe we ruimte scheppen, elkaar vertrouwen geven. Elk op z'n eigen plek. Resultaat: Dutroux zou terug Dutroux worden. Een verschrikkelijke smeerlap. Maar ook niet meer dan dat. En Agalev zou een mooi project hebben. Want stel je voor. Overal in Vlaanderen. Kleine vrijplaatsjes. Plekken van vertrouwen. En zie: her en der beginnen ze al in elkaar over te lopen. Immateriële herbebossing. Spirituele stadsinbreiding. En de meisjes van negen kunnen weer met de fiets naar school.

De burger bestáát, inspraak bestaat!

Jos THijs

Zelfs in stadswijken van veel-te-groot-Antwerpen zoeken elke dag opnieuw wakkere sinjoren argumenten bijeen om beetje bij beetje hun stad richting leefbaarheid te loodsen. De lokale gemeenschap - de basis - weet het steeds het best, zo werkt nu eenmaal de (basis)democratie. Toch viert pseudo-inspraak al te vaak hoogtij. Vooral het *machtige* ambtenarenkorps van de Koekestad speelt dikwijls spookrijder, tegen de politici en de burger in.

Maar de actieve burger laat zich niet schuren. Het voordeel voor de buurtbewoner is dat hij steeds doodeerlijke en kristalheldere standpunten kan innemen, terwijl de politici het met compromissen moeten doen. De democratie werkt van onder naar boven, niet omgekeerd, want anders heet ze geen democratie meer.

In het Antwerpse Sint-Andrieskwartier bestáát die actieve burger die zijn volle verantwoordelijkheid opneemt voor de straat en op een correcte wijze een brug bouwt naar de overheid. En af en toe bestaat er ook échte inspraak. Alhoewel, te vaak spreekt de politieke besluitvormer een andere taal en blijft er nog weinig over van het oorspronkelijke bewonersverhaal.

Niemand is illegaal

CHRIS BENS

Chris Bens geeft les in Lier. Ze is lid van Agalev, maar steekt haar tijd en energie vooral in het vluchtelingenwerk. "We hebben een goede vriend gehad, uit Senegal. Een veelzijdig man, een opgewekte en vrolijke kerel, die heel wat kleur had toe te voegen aan onze grijze samenleving. Hij kreeg een uitwijzingsbevel, voelde zich een rat in de val. *'Ik moet weg'*, zei hij. Kort daarna maakte hij een einde aan zijn leven." Een schokkende gebeurtenis voor Chris. Waardoor ze ook beseftte dat je zulke dingen niet als individu kunt oplossen.

Daarom sloot ze zich aan bij de Werkgroep Vluchtelingen Gent. Een groep vrijwilligers die huisbezoeken afleggen, en proberen de materiële, juridische en emotionele nood te lenigen. Steeds vaker worden ze geconfronteerd met zogenaamde *uitgeprocedeerden of mensen zonder papieren*.

"Maar", zegt Chris, "dat zijn in de eerste plaats mensen. Met een verhaal. Ze zijn gevlucht uit hun land voor vervolging, ellende, armoede en geweld. Op zoek naar veiligheid. De *ontradingsprocedure* van minister Vande Lanotte duwt hen in de clandestiniteit. Want de meesten van hen zijn als de dood om teruggestuurd te worden. Op papier is de zaak geregeld: ze worden geschrapt uit de steunverlening. Ze *overleven* in zeer precaire omstandigheden. Het zijn de paria's van onze westerse maatschappij. De toestand is Kafkaïaans: sociale instellingen, die bedoeld zijn om mensen te helpen, worden verplicht om handlanger te zijn van een afschrikingsbeleid.

Slechts een kleine groep uitgeprocedeerden kan door de vrijwilligersgroep bereikt en geholpen worden. De nood is veel groter dan de capaciteit van vrijwilligers. "Daarom moet je de structurele aanpak blijven zien. De eerste vraag is natuurlijk: waarom vluchten mensen? Het gaat om duurzame handel, eerlijke wereldhandel... En dat is natuurlijk langetermijnwerk."

Beslissende referenda

BERT PENNINGCKX

Directe democratie betekent dat iedere burger een beslissend referendum over een eigen wetsvoorstel kan verkrijgen, tenminste na het verzamelen van voldoende steun onder de vorm van handtekeningen bij zijn medeburgers. De burgers hebben dus bij iedere aangelegenheid het laatste woord en bepalen de politieke agenda.

Het is essentieel dat in de loop van het proces de openbaarheid gegarandeerd is. Via de media moeten de voor- en tegenstanders van het wetsvoorstel de gelegenheid krijgen hun inzichten kenbaar te maken, opdat de burger zich een goed beeld omtrent het voorstel kan vormen. Met de kwaliteit van de gezamenlijke beeldvorming staat of valt de democratie.

Geen enkele hervorming, geen enkele maatregel kan in deze tijd nog echt werkzaam zijn, wanneer niet álle mensen in principe direct kunnen meedenken en meebeslissen. Zelfs goed bedoelde en structureel zinnige maatregelen en wetten zullen steeds krachtelozer worden indien de erachter liggende ideeën niet door de samenleving verwerkt zijn. Warm en reëel recht kan maar ontstaan wanneer diegenen op wie dat recht van toepassing is, ook *waarachtig* mede-scheppers kunnen zijn van dat recht.